

**Харківський
національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

До 220-ї річниці з дня заснування університету

МАТЕРІАЛИ

**III Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі»**

(4–5 червня 2024 року, м. Харків)

Харків – 2024

ЗМІСТ

Секція 1. Теоретико-методологічні засади мистецької освіти

Bodnar O., Xiong Qiuling

Conceptual spectrum of the essence of the term «Aesthetic Values of College Students» 7

Бендікова С. І.

Міжкультурний діалог у вокальній освіті: Україна та Ізраїль 11

Цебрій І. В.

Сучасні тенденції в освіті початкових мистецьких закладів 16

Секція 2. Професійна підготовка фахівців мистецького профілю

Беземчук Л. В., Червяков О. О.

Підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва до формування мистецької компетентності учнів середніх класів на уроках НУШ 21

Вітчинкіна К. О.

Формування творчої активності майбутніх фахівців графічного дизайну: обґрунтування специфіки 26

Лі Юаньці

Емоційний інтелект у структурі емпатійної культури викладача музичного мистецтва 30

Мирошниченко М. С.

Підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва до оркестрової роботи у ЗВО 34

Овчаренко Н. А.

Формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва засобами вокального мистецтва 39

Олешко В. Л., Олешко Т. Є.

Формування професійних компетенцій майбутнього вчителя музичного мистецтва у контексті реалізації сучасних концепцій мистецької освіти .. 43

Панасенко Ю. А.

Арт-педагогіка в міждисциплінарному вимірі: підготовка музично-педагогічних працівників 46

Смородська М. М., Смородський В. І.

Робота над подоланням сценічного хвилювання у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців мистецького профілю 49

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СТРУКТУРІ ЕМПАТІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Лі Юаньці

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю «011 Освітні, педагогічні науки»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, Україна

Емоційний інтелект слід небезпідставно вважати одним із важливих факторів, що сприяють успішному формуванню емпатійної культури у фахівців музичного мистецтва.

Попри зростання інтересу вчених до проблеми емоційного інтелекту, досі немає його загальноприйнятого тлумачення як психолого-педагогічного феномену, недостатньо розробленою залишається інтегративна теорія, яка пояснює в єдності його внутрішні механізми, структурні особливості тощо.

У працях зарубіжних дослідників емоційного інтелекту знаходимо різні визначення цього явища. Так, П. Соловей та Дж. Майер, розглядають цей феномен як здатність людини контролювати власні почуття та почуття оточуючих, розпізнавати їх та використовувати отриману інформацію для контролю своїх емоцій та поведінки [6].

Нам у цілому імпонує визначення, яке надається у Вікіпедії: *емоційний інтелект* (від англ. emotional intelligence) – це сума навичок і здібностей людини розпізнавати емоції, розуміти наміри, мотивацію та бажання інших людей і свої власні, а також здатність керувати своїми емоціями та емоціями інших людей з метою вирішення практичних завдань. Емоційний інтелект належить до гнучких навичок [2].

Емоційний інтелект можна представити як інтегральний динамічний феномен, що поєднує в собі такі компоненти, як-от: емоційна поінформованість, здатність до саморегуляції власними емоціями, розпізнавання емоцій оточуючих у процесі емпатійної взаємодії викладача і здобувача освіти.

Гао Юань визначає емоційний інтелект майбутнього вчителя музичного мистецтва як цілісну особистісно-професійно-орієнтовану якість, яка виражається в здатності ідентифікувати, розуміти, усвідомлювати емоційні сигнали, використовувати емоційну інформацію шляхом поєднання раціоналізації побутових і художніх емоцій [1].

Зарубіжні та вітчизняні дослідники емоційного інтелекту дають підстави для висновку про наявність позитивної кореляції між емоційним інтелектом людини та її емпатійною культурою. Звідси, можна розглядати емоційний інтелект як складову емпатійної культури будь-якого фахівця.

Викладачам музичного мистецтва доводиться постійно знаходитися і витримувати великого емоційного навантаження, що може призвести до психологічного виснаження. Попередити такий стан допомагає володіння вміннями саморегуляції.

Водночас емоційне сприйняття змісту навчального матеріалу сприяє фіксації уваги та підтримці інтересу. Здобувачі освіти відчують почуття розслабленості, свободи, емпатії до учасників навчального процесу, в них формується здатність перетворювати знання на персональний досвід, розвивається позитивний творчий стан, з'являється відчуття натхнення.

Учені (Л. Грень, В. Михайличенко, О. Романовський та ін.) емоційний інтелект, визначають як емоційно-вольову сферу, емоційну зрілість, емпатію та толерантність у спілкуванні, стресостійкість [3]. Зазначимо, що поняття «емоційний інтелект» ввів до наукового обігу Д. Гоулман (D. Goleman) [5].

Зазначимо, що низка вітчизняних учених-психологів схиляються до двокомпонентної структури емоційного інтелекту як здатність до розуміння своїх емоцій та емоцій інших й управління ними. Погоджуючись із такою точкою зору, емоційний інтелект розглядають як здатність людини сприймати, оцінювати й розуміти свої та чужі емоції і вміння управляти ними [3].

Поділяємо думку вчених, які наголошують на тому, що емоційний інтелект слід розглядати у взаємодії афективної (емоції) і когнітивної

(мислення) сфер особистості. Якщо «традиційний (справжній)» інтелект пов'язаний з використанням інформації відповідно до життєвих або професійних завдань, то емоційний інтелект – зі здатністю розуміти емоції та використовувати їх під час виконання різноманітних завдань [4].

Дійсно, можна безпідставно припустити, що здатність розуміти емоції та керувати ними тісно пов'язана із загальною орієнтацією особистості на емоційну сферу (тобто з інтересом до внутрішнього світу людей, у тому числі до свого власного внутрішнього світу), а також зі схильністю до психологічного аналізу поведінки та розумінням цінностей, що приписуються емоційним переживанням. Внаслідок цього емоційний інтелект може бути представлений як феномен, що має подвійну природу і пов'язаний, з одного боку, з когнітивними здібностями, з іншого – з особистісними характеристиками людини.

З огляду на вище зазначене учені виокремлюють чотири компонента емоційного інтелекту, які відображають не лише когнітивну складову, а й на особистісні характеристики:

- когнітивний компонент – здатність розуміти емоційну інформацію, усвідомлене сприйняття мови емоцій, емоційна поінформованість;
- емоційно-оцінний компонент – здатність розуміти мову емоцій, наявність позитивних емоцій у складі емоційно-оцінних орієнтацій особистості: цінності – цілі, цінності – якості, цінності – відносини, емпатія;
- комунікативний компонент – здатність до прогнозування емоційного забарвлення комунікативних ситуацій, рівень креативності в рамках емоційного та комунікативного контролю, мовленнєве мистецтво, розпізнавання емоцій оточуючих у процесі комунікативної взаємодії;
- компонент, пов'язаний з емоційною активністю, – здатність використовувати емоції для досягнення своїх цілей, емоційна самомотивація, здатність контролювати свої емоції.

У процесі формування емоційного інтелекту необхідно застосовувати

спеціальні технології, які забезпечують цілісність емоційних та раціонально-логічних процесів пізнання. Для вирішення цього завдання доцільно використовувати педагогічні технології, основними відмінними рисами яких є персоналізація, творчий характер діяльності та прагнення досягнути природу емоційної виразності особистості. Ці технології формують мотиваційне та ціннісне ставлення студентів до змісту освітнього процесу.

Отже, дослідження зарубіжних та вітчизняних учених, присвячених проблемам емоційного інтелекту, вказують на наявність позитивної кореляції між емоційним інтелектом та емпатійною культурою фахівців. Детальне дослідження емоційного інтелекту дає можливість зрозуміти цю наукову концепцію і охарактеризувати емоційний інтелект як інтегральний динамічний феномен, що забезпечує оптимістичну поінформованість, усвідомлення та контроль власних емоцій і емоцій інших людей, що сприяє прояву емпатії у педагогічній взаємодії.

Список використаних джерел

1. Гао Юань. Зміст і компонентна структура емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2018. № 4. С. 14–19.
2. Емоційний інтелект. URL : <http://surl.li/ruzteq>
3. Романовский А. Г., Михайличенко В. Е., Грень Л. Н. Педагогіка лідерства : монографія. Харків : *НТУ «ХПИ»*, 2018. 496 с.
4. Clark M. S. Isen A. M. Towards understanding the relationships between feeling states and social behavior. *Cognitive social psychology*. New York : *Elsevier-North Holland*, 1982. P. 73–108.
5. Goleman D. Emotional Intelligence. N. Y. : *Bantam Books*, 2006. 358 p.
6. Mayer J. D., Solovey P. What is Emotional Intelligence? *Emotional development and emotional Intelligence*. New York : *Harper Collins*, 1997. P. 3–31